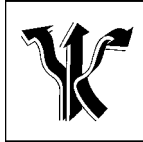

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

**“МЕНЕДЖМЕНТ ГРОМАДСЬКИХ (КОЗАЦЬКИХ)
ОРГАНІЗАЦІЙ”**

(для бакалаврів)

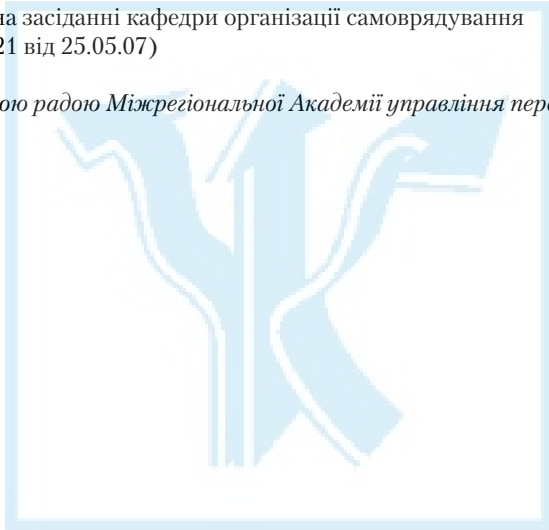
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 21 від 25.05.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 27 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій”, а також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального процесу студентами у вільний від занять час.

Метою самостійної роботи є сприяння якнайглибшому засвоєнню студентами знань з “Менеджменту громадських (козацьких) організацій”, вивчення основних теоретичних і практичних засад з організації діяльності громадських (козацьких) неурядових організацій (НУО), а також вироблення в них вмінь і навичок, необхідних для підготовки фахівців з менеджменту організацій, для майбутньої роботи в громадських (козацьких) організаціях, органах місцевого самоврядування та державного управління.

Крім цього, методичні матеріали передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій” становить приблизно 50 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

У пропонованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації та контролю самостійної роботи. Подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання.

Студенти отримують знання з правових засад діяльності та соціальної ролі НУО, планування; навички щодо створення та адміністрування команди, налагодження зовнішніх зв'язків, розробки

бізнес-проектів і залучення фінансування на їх виконання; ознайомляться з успішними прикладами діяльності НУО як в Україні, так і за кордоном. Крім того, розглядатимуться перспективи розвитку неурядових організацій в Україні з порівняльним аналізом подібного досвіду в країнах Північної Америки, Західної та Центральної Європи.

Отже, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій” спрямовані на те, щоб дати студентам, які навчаються за спеціальністю “Менеджмент організацій”, знання теоретичних основ діяльності громадських (козацьких) організацій та застосування отриманих знань і навичок з менеджменту на практиці та в наукових дослідженнях.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ГРОМАДСЬКИХ (КОЗАЦЬКИХ)
ОРГАНІЗАЦІЙ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
1	Змістовий модуль I. Організаційно-правові засади діяльності громадських (козацьких) організацій			
1	Роль громадських (козацьких) організацій (НУО) у підвищенні добробуту громади, соціальному захисті громадян і розвитку громадянського суспільства	4	2	6
2	Нормативно-правове регулювання діяльності НУО	4	2	6

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль II. Особливості діяльності громадських (козацьких) організацій			
3	Стратегічне планування діяльності НУО	6	2	6
4	Лідерство та основні засади управління організацією	6	2	6
5	Керування волонтерськими програмами	4	4	6
	Змістовий модуль III. Фінансове забезпечення діяльності та система управління в громадських (козацьких) організаціях			
6	Основи фандрейзингу (залучення коштів)	6	2	6
7	Проектний менеджмент	4	4	6
8	Розвиток соціального партнерства	6	2	6
	Разом годин: 108	40	20	48

ЗМІСТ
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ГРОМАДСЬКИХ (КОЗАЦЬКИХ) ОРГАНІЗАЦІЙ”

Змістовий модуль I. Організаційно-правові засади діяльності громадських (козацьких) організацій

Тема 1. Роль громадських (козацьких) організацій (НУО) у підвищенні добробуту громади, соціальному захисті громадян і розвитку громадянського суспільства

1. Поняття громадянського суспільства.
2. Історичні традиції розвитку громадянського суспільства в Україні.
3. Світовий досвід розвитку громадянського суспільства.
4. Сутність неурядових організацій (НУО).
5. Основні напрями діяльності неурядових організацій в Україні.
6. Діяльність НУО за кордоном.

7. Поняття “громадський сектор”.
8. Напрями та перспективи розвитку громадського сектора в Україні.
9. Напрями соціальної роботи НУО.
10. Особливості співпраці НУО з органами влади.

Питання для самоконтролю

1. Що таке громадянське суспільство?
2. Визначте основні риси громадянського суспільства в Україні.
3. Висвітліть етапи розвитку громадянського суспільства в Україні.
4. Схарактеризуйте розвиток громадянського суспільства за кордоном.
5. Розкрийте роль НУО в розвитку громадянського суспільства в Україні.
6. Дайте оцінку ролі НУО в розвитку громадянського суспільства за кордоном.
7. Проаналізуйте етичні засади діяльності НУО.
8. Специфіка соціальної роботи НУО.
9. Визначте основні напрями та перспективи розвитку громадського сектора в Україні.
10. Схарактеризуйте перспективи розвитку громадського сектора за кордоном.

Теми рефератів

1. Історичні традиції розвитку громадянського суспільства в Україні.
2. Перспективи розвитку громадянського суспільства та громадського сектора в Україні.
3. Порівняльний аналіз розвитку НУО в Україні та за кордоном.
4. Співпраця НУО та органів влади в Україні.
5. Співпраця НУО та органів влади (міжнародний досвід).
6. Основні засади соціальної роботи НУО.

Тестові завдання

1. Громадянське суспільство – це:

а) суспільство, в якому дотримуються основні права та свободи громадян, існує поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову;

б) суспільство з розвиненими економічними, політичними духовними та іншими відносинами і зв'язками, яке взаємодіє з державою та функціонує на засадах демократії і права;

в) суспільство, що ґрунтується на демократичних засадах поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову, рівності усіх форм власності, свободи підприємництва, розвинутого місцевого самоврядування;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

II. Структурними елементами громадянського суспільства є:

а) різноманітні об'єднання громадян, політичні партії, масові рухи тощо;

б) політичні партії та громадські організації;

в) політичні партії, громадські організації, органи місцевого самоврядування;

г) правильні відповіді "б" і "в".

III. Громадськими організаціями є:

а) об'єднання громадян, органи державної влади та управління;

б) об'єднання громадян, органи місцевого самоврядування;

в) об'єднання громадян для задоволення й захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів;

г) правильних відповідей немає.

IV. До неприбуткових організацій належать:

а) благодійні організації та соціальні служби;

б) організації або установи, що не ставлять основним завданням своєї діяльності одержання прибутку і, як правило, займаються підприємництвом (комерційною діяльністю) лише в межах статутної необхідності;

в) органи державної влади України, органи місцевого самоврядування та утворені ними установи і організації, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів, благодійні фонди та організації, громадські організації, утворені з метою провадження оздоровчої, екологічної, спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності, пенсійні фонди і кредитні спілки, житлово-будівельні кооперативи (утримуються на кошти засновників), релігійні організації, а також

юридичні особи, діяльність яких не передбачає одержання прибутку згідно з нормами відповідного законодавства;

- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильних відповідей немає.

V. Ідея громадянського суспільства бере свій початок:

- а) у Стародавній Греції та Римі;
- б) в середні віки;
- в) в XVII ст.;
- г) в Конституції Пилипа Орлика;
- д) в епоху Французького Просвітництва.

Література [1; 5; 6; 13]

Тема 2. Нормативно-правове регулювання діяльності НУО

1. Основні правові форми та засади діяльності НУО.
2. Принципи визначення статутної діяльності.
3. Реєстрація НУО.
4. Формування та функції органів управління.
5. Форми звітування органів управління.
6. Регулювання фінансової діяльності НУО.
7. НУО та новий Цивільний кодекс.
8. Регулювання надання соціальних послуг неурядовими організаціями: реалії та перспективи.

Питання для самоконтролю

1. Сутність соціальної роботи згідно з українським законодавством.
2. Хто такі клієнти соціальної роботи?
3. Які види соціального виключення ви знаєте?
4. Визначте умови членства в НУО.
5. Покажіть типові функції наглядової ради НУО.
6. Висвітліть типові функції правління НУО.
7. Схарактеризуйте типові функції загальних зборів НУО.
8. Порядок взаємодія органів управління НУО.
9. Висвітліть звітність органів управління НУО.
10. Схарактеризуйте форми звітування органів управління НУО згідно з нормативно-правовими актами.

Теми рефератів

1. Правові форми та засади діяльності НУО.
2. Види неприбуткових організацій відповідно до українського законодавства.
3. Особливості діяльності громадських і благодійних організацій.
4. Форми участі громадськості у прийнятті управлінських рішень органами місцевої влади згідно з українським законодавством.
5. Етапи реєстрації НУО.
6. Етичні норми соціальної роботи.
7. Умови колективного членства в НУО.
8. Демократичні принципи внутрішньої організації НУО.

Тестові завдання

I. Закон України “Про соціальні послуги” було прийнято:

- а) 19 червня 2003 р.;
- б) 20 липня 2003 р.;
- в) 20 липня 2004 р.;
- г) 19 вересня 2003 р.

II. Закон України “Про об’єднання громадян” було прийнято:

- а) у 1992 р.;
- б) у 1994 р.;
- в) у 1997 р.;
- г) у 1993 р.;
- д) правильних відповідей немає.

III. При реєстрації об’єднання громадян його засновники подають:

- а) заяву;
- б) статут (положення), до якого додаються протокол установчого з’їзду (конференції) або загальних зборів, відомості про склад керівництва центральних статутних органів, дані про місцеві осередки;
- в) заяву; статут (положення), документи про сплату реєстраційного збору;
- г) заяву, статут (положення), до якого додаються протокол установчого з’їзду (конференції) або загальних зборів, відомості про склад керівництва центральних статутних органів, дані про місцеві осередки, документи про сплату реєстраційного збору.

IV. Не підлягають легалізації, а діяльність легалізованих об'єднань громадян забороняється у судовому порядку, коли їх метою є:

- а) зміна шляхом насильства конституційного ладу і в будь-якій протизаконній формі територіальної цілісності держави;
- б) підрив безпеки держави у формі ведення діяльності на користь іноземних держав;
- в) пропаганда війни, насильства чи жорстокості, фашизму та неофашизму; розпалювання національної та релігійної ворожнечі;
- г) створення незаконних воєнізованих формувань, обмеження загалом визнаних прав людини;
- д) усі відповіді правильні.

V. Об'єднанням громадян забороняється прямо або опосередковано одержувати кошти та інше майно від:

- а) іноземних держав та організацій, міжнародних організацій, іноземних громадян та осіб без громадянства;
- б) державних органів, державних підприємств, установ та організацій, крім випадків, передбачених законами України;
- в) підприємств, створених на основі змішаної форми власності, якщо участь держави або іноземного учасника в них перевищує 20 %;
- г) нелегалізованих об'єднань громадян, анонімних пожертувачів;
- д) правильні відповіді "а" і "г".

Література [1–3; 13; 26]

Змістовий модуль II. Особливості діяльності громадських (козацьких) організацій

Тема 3. Стратегічне планування діяльності НУО

1. Функції стратегічного планування.
2. Модель відкритої системи.
3. Місія – мета – завдання – стратегія.
4. Інструментарій стратегічного планування.
5. Оцінка та покращання плану: SWOT-аналіз.
6. Побудова логічної структури (введення).
7. Успішні приклади стратегічного планування.

Питання для самоконтролю

1. Для чого використовується стратегічне планування?
2. Що таке модель відкритої системи?
3. Поясніть формулювання місії.

4. Визначте формулювання мети.
5. Встановіть формулювання завдань.
6. Види діяльності.
7. Визначте кількісні та якісні індикатори у плануванні.
8. Що таке SWOT-аналіз?
9. Опишіть принципи складання логічної структури.

Теми рефератів

1. Стратегічне планування діяльності НУО в Україні: позитивні та негативні сторони.
2. Особливості стратегічного планування діяльності НУО за кордоном.
3. Мета, завдання та функції стратегічного планування.
4. Перспективи розвитку стратегічного планування в діяльності НУО.
5. Принципи застосування SWOT-аналізу.
6. Функції стратегічного планування та модель відкритої системи.

Тестові завдання

I. SWOT-аналіз— це:

- а) комплексний аналіз соціально-економічних, політичних, духовних, інфраструктурних особливостей регіону, підприємства, галузі, громадської організації;
- б) аналіз діяльності громадських організацій;
- в) вивчення соціально-економічної та суспільно-політичної діяльності неурядових організацій;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильних відповідей немає.

II. Стратегічне планування діяльності НУО містить:

- а) розвиток способів реалізації та оцінку стратегії порівняно з місією організації;
- б) визначення місії та мети організації;
- в) аналіз середовища й стану організації, оцінку стратегічних альтернатив, вибір стратегії;
- г) правильні відповіді “б” і “в”.

III. Стратегія — це:

- а) сукупність засобів за допомогою яких реалізуються короткострокові цілі підприємства;

- б) детальний всебічний комплексний план, призначений для здійснення місії організації;
- в) ціль, що визначає причину організації;
- г) усі відповіді правильні.

IV. Стратегію в НУО розробляє:

- а) вище керівництво;
- б) вище та середнє керівництво;
- в) середнє керівництво;
- г) нижче керівництво.

V. Стратегічний план діяльності НУО повинен розроблятися на основі:

- а) особистих планів засновників;
- б) перспектив усієї організації;
- в) інтересів керівництва організації;
- г) правильних відповідей немає.

Література [10; 16; 18; 20; 30]

Тема 4. Лідерство та основні засади управління організацією

1. Типи лідерства (авторитарний, кооперативний, невтручання тощо) та вплив на ефективність роботи НУО, включаючи питання підтримки лідерства.
2. Лідерство та визначення місії НУО.
3. Менеджмент, орієнтований на результат.
4. Принципи командної роботи та розподіл повноважень у НУО.
5. Основи організаційної поведінки.
6. Основи ділового спілкування.
7. Правила парламентської процедури.
8. Прозорість у прийнятті рішень в НУО.
9. Запобігання та подолання конфліктів в організації.
10. Діяльність НУО, орієнтована на клієнта робота.

Питання для самоконтролю

1. Які типи лідерства ви знаєте?
2. Дайте оцінку етиці та стандартам роботи менеджера.
3. Схарактеризуйте типи поведінки під час переговорів.
4. Схарактеризуйте кооперативний тип лідерства.
5. Що таке авторитарний тип лідерства?

6. Дайте оцінку основним правилам ділового листування.
7. Які основні правила складання прес-релізів ви знаєте?
8. Дайте оцінку стилям керівництва.
9. Покажіть переваги та недоліки стилів керівництва.
10. Форми стосунків керівника і працівника. Коли вони застосовуються?

Теми рефератів

1. Лідерство та основні засади управління організацією.
2. Типи лідерства та вплив на ефективність роботи НУО, включаючи питання підтримки лідерства.
3. Порівняльний аналіз видів менеджменту та принципи будівництва стосунків в ефективній команді.
4. Принципи командної роботи та розподіл повноважень у НУО.
5. Проблеми уникнення та подолання конфліктів в неурядовій організації.

Тестові завдання

I. Найбільш поширеним в НУО є такий тип лідерства:

- а) авторитарний;
- б) кооперативний;
- в) невтручання;
- г) правильні відповіді “а” і “б”.

II. Лідерство — це:

- а) розумовий і фізичний процес, наслідком якого є виконання підлеглими офіційних доручень;
- б) будь-яка поведінка одного індивідуума, яка вносить зміни у поведінку, почуття іншого індивідуума;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

III. Демократичне керівництво базується:

- а) на владі керівника, який може нав'язати свою волю виконавцям;
- б) на встановленні відповідностей цілей організації і цілей груп працівників, оцінкою роботи після її завершення;
- в) на майже повній свободі у визначенні цілей і контролі власної роботи працівниками;

- г) на використанні керівником почергово демократичного чи ліберального стилю залежно від ситуації;
- д) усі відповіді правильні.

IV. Для ефективності стратегічного планування та його впровадження в НУО лідер повинен звернути увагу на такі завдання:

- а) зрозуміти контекст, людей залучених до процесу, а також самого себе;
- б) офіційно організувати, проштовхувати процес, сприяти процесові; виховувати колективне лідерство;
- в) використовувати діалог та дискусії, щоб наповнити процес реальним змістом, чітко з'ясувати офіційні обов'язки, сформулювати місію, визначити стратегічні проблеми, розробити ефективні стратегії і, можливо, скласти бачення успіху;
- г) ухвалювати й упроваджувати рішення в офіційних інстанціях, встановлювати норми, врегульовувати суперечки та дрібні конфлікти, звести це воедино;
- д) правильних відповідей немає.

V. Адаптивне лідерство (керівництво) базується:

- а) на підборі керівником стилю керівництва в залежності від умов конкретної ситуації;
- б) на використанні керівником почергово демократичного чи ліберального стилю залежно від ситуації;
- в) на використанні керівником почергово демократичного чи ліберального стилю керівництва в усіх ситуаціях;
- д) усі відповіді правильні.

Література [10–13; 18; 20; 25; 30]

Тема 5. Керування волонтерськими програмами

1. Волонтерство: визначення, види та користь волонтерської діяльності.
2. Законодавча база волонтерської діяльності в Україні.
3. Розробка волонтерської програми: оцінка потреб, роль координатора та персоналу.
4. Волонтерські посади, розробка посадових обов'язків.
5. Методи та принципи залучення волонтерів.
6. Проведення співбесіди.

7. Орієнтація та навчання. Контроль і оцінка волонтерської діяльності.
8. Мотивація волонтерів. Визнання та винагородження.

Питання для самоконтролю

1. Схарактеризуйте роль і перспективи волонтерства.
2. Визначте правові засади волонтерства в Україні.
3. Схарактеризуйте критерії успішності волонтерської програми.
4. Які типи набору волонтерів ви знаєте?
5. Визначте принципи залучення волонтерів.
6. Висвітліть структуру співбесіди з потенційним волонтером.
7. Мотивація та винагородження волонтерів.

Теми рефератів

1. Законодавче забезпечення волонтерської діяльності в Україні.
2. Особливості керування волонтерськими програмами.
3. Мотивування волонтерів.
4. Основні напрями діяльності волонтерських організацій.
5. Діяльність волонтерських організацій за кордоном.
6. Посадові обов'язки волонтерів в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.

Тестові завдання

I. Волонтер – це:

- а) фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер;
- б) соціальний працівник – професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Волонтерську діяльність в Україні з перерахованих нормативно-правових актів регулюють такі:

- а) Закон України “Про благодійництво та благодійні організації”;
- б) Закон України “Про об'єднання громадян”;
- в) Закон України “Про соціальні послуги”;
- г) правильні відповіді “а” і “в”.

III. Волонтерський рух вперше виник у такій країні:

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) Німеччина;
- д) правильних відповідей немає.

IV. Волонтерськими організаціями згідно з українським законодавством надаються такі види соціальних послуг:

а) соціально-побутові послуги — забезпечення продуктами харчування, м'яким та твердим інвентарем, гарячим харчуванням, транспортними послугами, засобами малої механізації, здійснення соціально-побутового патронажу, виклик лікаря придбання та доставка медикаментів; психологічні послуги — надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення взаємин з оточуючим соціальним середовищем, застосування психодіагностики, спрямованої на вивчення соціально-психологічних характеристик особистості, з метою її психологічної корекції або психологічної реабілітації, надання методичних порад; соціально-економічні послуги — задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій;

б) соціально-педагогічні послуги — виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, заінтересованих осіб;

в) соціально-медичні послуги — консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія; юридичні послуги — надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу и реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, адвокатська допомога, захист прав та інтересів особи тощо);

г) послуги з працевлаштування — пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи; послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями — комплекс медичних, психологічних, інформаційних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для реалізації права на професійну орієнтацію та підготовку;

д) усі відповіді правильні;

е) правильних відповідей немає.

Література [4; 6; 15]

Змістовий модуль III. Фінансове забезпечення діяльності та система управління в громадських (козацьких) організаціях

Тема 6. Основи фандрейзингу (залучення коштів)

1. Основні джерела фінансування НУО в Україні та за кордоном.
2. Принципи фінансової стабільності НУО.
3. Причини фінансової нестабільності НУО.
4. Аналіз та планування у фандрейзингу.
5. Чинники ефективного фандрейзингу.
6. Формування бази даних потенційних благодійників або спонсорів.
7. Методи ефективного фандрейзингу: аналіз прикладів.
8. Форми соціального інвестування.
9. Соціально орієнтований бізнес — що це?
10. Звітування про використання коштів благодійника або спонсора.

Питання для самоконтролю

1. Що таке фандрейзинг?
2. Схарактеризуйте соціальне підґрунтя фандрейзингу.
3. Визначте мотивацію благодійників.
4. Схарактеризуйте мотивації спонсора.
5. Які етичні засади фандрейзингу ви знаєте?
6. Висвітліть правила відкритості використання благодійних коштів НУО.
7. У чому полягає планування фандрейзингової кампанії.
8. Визначте форми фандрейзингової кампанії.
9. Які є переваги та недоліки форм фандрейзингової кампанії?

10. У чому полягають правила організації благодійних акцій на вулиці?
11. Визначте документацію, що потребується для організації фандрейзингової акції на вулиці або у приміщенні.
12. Висвітліть інформацію, що потребується для переговорів з потенційним благодійником або спонсором.
13. Які існують основні правила складання листів для спонсора або благодійника?

Теми рефератів

1. Основні джерела фінансування НУО в Україні та за кордоном.
2. Форми ефективного фандрейзингу: аналіз прикладів.
3. Мотивування спонсорів і благодійників у фандрейзингу.
4. Напрями та перспективи формування соціально орієнтованого бізнесу в Україні.
5. Фандрейзинг за кордоном: правове та соціальне підґрунтя.
6. Особливості здійснення підготовки та проведення переговорів з потенційним благодійником або спонсором.

Тестові завдання

I. Фандрейзинг — це:

а) мистецтво залучення коштів неурядовими організаціями для фінансування соціальних проектів;

б) комплекс заходів, включаючи набір спеціальних технологій, методик і засобів, спрямований на пошук фінансування, необхідного для забезпечення діяльності організації, включаючи реалізацію неприбуткових проектів;

в) пошук спонсорів неурядовими організаціями з метою залучення коштів для власного фінансування та реалізації неприбуткових проектів;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) усі відповіді правильні.

II. У фандрейзингу існує така кількість принципів:

а) 5;

б) 7;

в) 9;

г) 8.

III. Послідовний фандрейзинг — це:

а) процес створення позитивної рушійної сили організації з метою забезпечення, насамперед, великих пожертв перед переходом до малих пожертв;

б) комплекс заходів, включаючи набір спеціальних технологій, методик і засобів, спрямований на пошук фінансування, необхідного для забезпечення діяльності організації, включаючи реалізацію неприбуткових проєктів;

в) мистецтво залучення коштів неурядовими організаціями для фінансування соціальних проєктів;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

IV. Найефективнішим залучення коштів може бути для громадських організацій шляхом:

а) діяльності волонтерів;

б) особистого спілкування;

в) інвестиційної діяльності;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильних відповідей немає.

Література [4; 8; 9; 14; 17; 23]

Тема 7. Проектний менеджмент

1. Основні принципи управління проектним циклом.
2. Чинники, що сприяють успішності проєкту.
3. Розробка проєкту: стадія аналізу.
4. Розробка проєкту: стадія планування.
5. Побудова матриці логічної структури.
6. Якісні фактори.
7. Індикатори та джерела підтвердження.
8. Планування бюджету.
9. Основи моніторингу та оцінки.

Питання для самоконтролю

1. Що таке принципи управління проектним циклом?
2. Виокремте основні складові проектного циклу.
3. Схарактеризуйте успішний бізнес-план?
4. Розкрийте особливості організації та проведення презентації.
5. Специфіка організації та проведення масових акцій.

6. Назвіть правила організації та проведення семінарів.
7. Визначте правила організації та проведення “круглих столів”.
8. Розкрийте сутність Правил організації та проведення конференцій.
9. Як можна спланувати бюджет НУО?

Теми рефератів

1. Основні принципи управління проектним циклом та чинники, що сприяють успішності проекту.
2. Розробка проекту: стадії аналізу та планування.
3. Успішний бізнес-план та його складові.
4. Особливості планування бюджету неурядових організацій в Україні.
5. Планування бюджету неурядових організацій за кордоном.

Тестові завдання

I. Планування проекту передбачає визначення дій щодо реалізації проекту й охоплює всі істотні критерії проекту. До планування проекту пропонують ряд послідовних дій. Їх обсяг залежить:

- а) від характеру проекту;
- б) від періоду часу на реалізацію;
- в) від структури і кваліфікації персоналу;
- г) від фінансового бюджету проекту.

II. Проектна діяльність потребує специфічних здібностей від членів проектних груп. Кожен спеціаліст проекту повинен володіти такими методами роботи у своїй галузі:

а) аналізувати (матеріали, процеси, інформації); домовлятися, співпрацювати з партнерами щодо термінів і варіантів спільних дій, поділу праці);

б) володіти різними методами діяльності залежно від змісту проекту (засоби зв'язку, координації, поділу); проконтролювати (процеси, бесіди, результати, факти);

в) документувати (процеси, інформації, результати); звітуватися (перед іншими особами письмово й усно, аргументувати фактами);

г) правильні відповіді “а” і “в”;

д) усі відповіді правильні.

III. Проекти розвитку діяльності НУО можуть мати заплановане завершення. Проте багато проектів припиняють своє існування незаплановано. Проекти можуть “нормально” закінчуватися у випадку:

а) проект закінчується, коли пропонують вирішення проблеми. На практиці можна запропонувати кілька варіантів вирішення проблем, надання комерційних або технічних планів. Реалізація проекту на практиці не входить у завдання проектної групи. До таких проектів належать будівельні плани або моделі будівництва, пропозиції щодо оформлення товарів або концепції з реклами товарів чи послуг;

б) проект закінчується, коли вирішення проблеми у вигляді результату проектної діяльності застосовується на практиці. До таких проектів належать введення нового проекту, створення нової громадської організації, об'єднання НУО, створення і запровадження комп'ютерної програми в діяльність громадської організації;

в) проектна діяльність триває більше запланованого терміну, поки є резерви фінансування і не всі спеціалісти знайшли нове робоче місце;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильних відповідей немає.

IV. Проекти НУО “нестандартного змісту” можуть бути припинені у разі, коли:

а) проектна діяльність може бути припинена за рішенням замовника. Він скасовує замовлення на проект, бо процес реалізації проекту не відповідає плануванню, збільшується ризик невдачі або після контролю попередніх результатів розрахунки показують, що потрібно очікувати перевитрат фінансів або діяльність продовжується більше передбаченого терміну;

б) проектна діяльність за документами ще не припинена, але спеціалісти проектної групи перейшли на виконання інших завдань. У певний момент проект припиняє своє існування і документально;

в) проектна діяльність триває більше запланованого терміну, поки є резерви фінансування і не всі спеціалісти знайшли нове робоче місце;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

Література [7; 19; 27; 28; 29]

Тема 8. Розвиток соціального партнерства

1. Дієві неурядові організації як фактор вирішення соціальних проблем та ефективного регулювання соціальної політики територіальних громад: український та міжнародний досвід.
2. Форми участі громадськості у прийнятті управлінських рішень.
3. Напрями розвитку місцевих ресурсів.
4. Соціальне партнерство в Україні та за кордоном: реалії та перспективи.
5. Перспективні моделі фінансування соціальних проектів з місцевого бюджету.
6. Правила залучення коштів з державного або місцевого бюджетів для надання платних соціальних послуг.
7. Найкращі практики фінансування соціальних проектів з місцевого або державного бюджетів: міжнародний досвід.

Питання для самоконтролю

1. Що таке місцеве самоврядування?
2. Основні інститути місцевого самоврядування.
3. Схарактеризуйте громадські ради як механізм урядування.
4. Які форми участі громадськості у прийнятті управлінських рішень ви знаєте?
5. Висвітліть процедурні особливості місцевих ініціатив.
6. Визначте особливості організації та проведення громадських слухань.
7. Виокремте наявні форми залучення коштів з місцевого та державного бюджетів для надання соціальних послуг.
8. Моделі фінансування соціальних проектів з державного бюджету.

Теми рефератів

1. Дієві неурядові організації як фактор вирішення соціальних проблем та ефективного регулювання соціальної політики територіальних громад в Україні.
2. Особливості вирішення соціальних проблем за кордоном.
3. Соціальне партнерство в Україні: реалії та перспективи розвитку.
4. Розвиток соціального партнерства за кордоном.

5. Перспективні моделі фінансування соціальних проектів з місцевого або державного бюджетів в Україні.
6. Моделі фінансування соціальних проектів за кордоном.

Тестові завдання

I. Соціальне партнерство — це:

а) система соціально-трудових відносин, що забезпечують оптимальний баланс та реалізацію основних інтересів різних соціальних груп;

б) комплекс заходів організаційно-правового характеру, які спрямовані на вирішення соціальної проблеми у межах окремої адміністративно-територіальної одиниці, який здійснюється некомерційними організаціями за рахунок коштів бюджету та інших джерел на основі соціального контракту з органами державної влади чи місцевого самоврядування;

в) принципи і види соціальної діяльності, що спрямовують і регулюють відносини між індивідами групами, громадами, соціальними інститутами; детермінують розподіл ресурсів та рівень благополуччя членів соціуму;

г) свідома, доцільна діяльність людей, спрямована на задоволення їхніх потреб, здійснення економічних і соціальних інтересів, до зміни соціальних та економічних умов життя.

II. Предметом соціального партнерства є:

а) надання послуг та матеріальних ресурсів у різних формах на основі перевірки потреб або засобів для існування;

б) забезпечення інтересів учасників соціально-трудових відносин, вироблення та проведення узгодженої соціально-економічної та соціально-трудової політики;

в) політика в соціально-трудовій сфері та регулювання трудових стосунків між сторонами;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) усі відповіді правильні.

III. Метою соціального партнерства є:

а) політика в соціально-трудовій сфері та регулювання трудових відносин між сторонами;

б) забезпечення інтересів учасників соціально-трудових відносин, вироблення та проведення узгодженої соціально-економічної та соціально-трудової політики;

в) надання послуг та матеріальних ресурсів у різних формах на основі перевірки потреб або засобів для існування;

г) правильних відповідей немає.

IV. Під час соціального партнерства надаються такі послуги:

а) соціально-побутові послуги, психологічні послуги, соціально-педагогічні послуги;

б) соціально-медичні послуги, соціально-економічні послуги, юридичні послуги;

в) послуги з працевлаштування, послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями, інформаційні послуги;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

V. На підприємствах та в організаціях соціальне партнерство між роботодавцями та робітниками забезпечується шляхом:

а) укладення колективної угоди;

б) усних домовленостей;

в) усних домовленостей та укладення колективної угоди;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

Література [4; 9; 11; 21–23; 26]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про благодійництво та благодійні організації”.
2. Закон України “Про об’єднання громадян”.
3. Закон України “Про соціальні послуги”.
4. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді. — К.: ЦНЛ, 2005. — 176 с.
5. *Все вирішують... стандарти*: Посіб. для громадських організацій. — К.: РЦ “Гурт”, 2001. — 58 с.
6. *Дослідження волонтерства*: Практ. посіб. — К.: РЦ “Гурт”, 2001. — 58 с.

7. *Досягнення успіху в менеджменті проєктів* / М. Браун; Британська рада: Пер. з англ. — К., 2000. — 96 с.
8. *Дуглас А. Дж., Карлсон К. Дж.* Основные принципы фандрейзинга. — Д.: Баланс-Бизнес Букс, 2007. — 240 с.
9. *Залучення фінансування з місцевих джерел для неприбуткових організацій* / Р. Р. Краплич. — Рівне, 2002. — 184 с.
10. *Азарова Т. В., Абрамов Л. К.* Менеджмент НДО. — Кіровоград: ЦПТИ, 1999. — 84 с.
11. *Общественно-деловые отношения НГО.* — Кіровоград: ЦПТИ, 1999. — 92 с.
12. *Основи ефективного лідерства: Пер. з англ.* / К. О'Коннор; Британська рада. — К., 2000. — 96 с.
13. *Підгірний І. В., Трофименко Ю. В.* Побудова команди. — Чернігів: Ахала, 2000. — 104 с.
14. *Краплич Р. Р.* Розвиток локальних ресурсів, або Вступ до соціального інвестування. — Рівне, 2003. — 128 с.
15. *Створення та керування волонтерською програмою.* — К.: Центр волонтеріату “Добра воля”, 2001. — 68 с.
16. *Стратегічне планування діяльності НДО.* — Кіровоград: ЦПТИ, 2000. — 76 с.
17. *Фандрейзинг для НДО.* — Кіровоград: ЦПТИ, 2000. — 84 с.
18. *Школа громадського менеджменту.* — Донецьк: РЦ “Сприяння”, 2000. — 254 с.
19. *Як досягти успіху в написанні звітів : Пер. з англ.* / К. Герітедж; Британська рада. — К., 2000. — 96 с.

Додаткова

20. *Брайсон Д. М.* Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій — Л.: Літопис, 2004. — 352 с.
21. *Діалог.* — 2000. — № 3. — Донецьк: РЦ “Сприяння”.
22. *Зверев А. Ф.* Социальное партнерство в предпринимательстве. — М.: РУДН, 2001. — 109 с.
23. *Корпоративне спонсорство.* — К.: ІАЦФ, 2000. — 60 с.
24. *Менеджмент організацій.* — К.: КНТ, 2006. — 688 с.
25. *Осовська Г. В., Осовський О. А.* Основи менеджменту. — К.: Кондор, 2006. — 664 с.
26. *Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку:* Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.04 № 12.

27. *Трілленберг В.* Проектний менеджмент: Конспект лекцій і семінарів. — Тернопіль: Екон. думка, 2002. — 96 с.
28. *Підгірний І. В., Трофименко Ю. В.* Управління організацією в умовах, що змінюються. — Чернігів: Ахалар, 2000 — 60 с.
29. *Шалушкин Н. Н.* Основы менеджмента и бизнеса: Спецкурс для деловых людей. — К.: МАУП, 1995. — 176 с.
30. *Як досягти успіху в запровадженні змін та нововведень* : Пер. з англ. / Дж. Гарді; Британська рада. — К., 2000. — 96 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій”	4
Зміст дисципліни “Менеджмент громадських (козацьких) організацій”	5
Список літератури.....	24

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>Л. С. Тоболіч</i>
Комп'ютерне верстання	<i>М. І. Фадєєва</i>

Зам. № ВКЦ-3265
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП